

**עין משפט**
**ג**ר מצוה

יט א מיי פייז מה'ל אסורי ביאה הלכה יח סגמ לאון קיד טוש"ע אר"ע תומן ד סעף ב:
כ ב מיי פיי מה'ל משה הלכה ה סגמ עשן יי נטש"ע ייד סי רמו סעף ט:

**תורה אור השלם**

- לא יבא עמוני ומואבי בקהל יי גם דור עשירי לא יבא לָהֶם בקהל יי עד עולם: דברים כג ד
- לתאוה יבקש נקדר בבל תושביו יתגלע:
- תברך מנשים יעל אשת חֵבֶר דְּהָקִיני מְנָשִׁים באהל תברך:
- בין רגליה פרע נפל שקב בין רגליה פרע נפל באשר פרע שם נפל שופטים ה כז
- וְיָבֵא אֱלֹהִים אֶל לֶבָן הָאֲרָמִי בְחֵלֶם הַלְלִיָּה ויאמר לו השמר קך פן תדבר עם יעקב מטוב עד רָע: בראשית לא כד
- וַיֹּאמֶר יי אלי אל תצר את מואב ואל תתגרם בם מלחמה כי לא אתן לך מארגו ירש"ה כי לבני לוט נתתי את ער דרשיו:
- וְקָרָבָה מוֹל בְּנֵי עֲמוֹן אל תצדם ואל תתגרם בם כי לא אתן מארגי בני עמון קך ירש"ה כי לבני לוט נתתיה ירש"ה: דברים ב יט

**נוסחת הריבין**

א] שאין עוד מומחין להענין כישראל כדמצינן כו: [זן לא נאמר אלף: ג] ומוציא נקבה ה': ד] אסורין כו: [ה] הריב: ו] על מזה דמצינן התם השטיל לשם נשואי הטיל זה וזהמא הטיל זה ארם מחמת ילדו פסקא מתי וזהמתיא הטיקף לפי שקבלו מורה טוהרי עניני כוכבים בלא עמדו צדי כיו לא פסקו מתי וזהמא והיינו דליל הקב"ה נגמט כי עשית זאת ארור אתה איזה מעשה עשה אלף שגל על מזה ובעניניו הטיל זה וזהמא: [ז] דמשמע מאן: [ח] אלף אפי': ט] מאז: [ז א אפיז ואילו עזריה דקרייתא זן עמי אפיז חפה עליה דמתיב ד' נדידה ומשכח עמו הס"ד:

**פי' הרא"ש**

ועי' כן באו לירי מנשה ב' בנותיו ונולדו עמון ומואב האסורים לבוא בקהל: כברית ארמון שפועלים בן הארמון שלא יכנסו בן חום: לתאוה יבקש נפרד הלך אחר תאות לבו כאמר' לעיל כל הפסוקים לשם עבירה נאמרו: בכל תושיה יתגלע: בתורה שבכתב ובתורה שבע"פ דתנן עמוני ומואבי אסורים לבא בקהל ואיסורן איסור עולם: תמר זינתה ויצאו ממנה מלכים ונביאים מלכים מדוד כדכתיב ואלה תולדות פרץ וגו' ונביאים דארמין

אמרן ואמצינה אחי היו ולשם שמים נכתובנה לבנות מורעו של יעקב כדכתיב כי ראתה כי גדל שלה: איני מדקאמרת גדולה עבירה לשמה ממצוה שלא לשמה ברעיה ומדקאמר שמתוך שלא לשמה בא לשמה אלמא שממילא שמתוך כן בא לעשות מצוה לשמה: ומשני אימא גדולה עבירה לשמה כמצוה שלא לשמה דתרווייהו מעלי: מנשים באהל מביורים ושם שבאוהל תבורך גם היא: שנאמר בין רגליה כרע נפל ז' אינן כריעה נפילה ושכיבה: והא מההניא מעבירה נתיי נמי ולא קשה לן תתרג ואל תעבור משום דקרקע היא ולא עברה מעשה מ"מ היאך הפסוק משבחה כיון שנהנית מעבירה: שנא' השומר לך מדבר עם יעקב מטוב עד רע. ובפרק מצות חליצה מסיק בשלמא גבי יעקב משום דמדברך שמא דע"ז אלא גבי יעל מאי רעה איכא ומשני דשדי בה זוהמא: ארבעים ושתים קרבנות ג' פעמים ד' מוכחות ופר ואיל במבזבז:

## כג:

**ומדינים כבריה ארמון**. על שהעיר מדינים<sup>1</sup> זינו לבין ישראל כברחים לארמון ע"י ריב שהיה בין לוט וצין אצרהם כדכתיב אל נא תהי מריצה וגרמה לו מריצה להפרד מאצרהם וע"י כן נכשל בצנותיו ונעשה כברחים שנועלין את הארמון שאין החיזונים יכולין להיכנס לפנים כך נעשו עמונים ומואזים שאסורין לבא צקהל וצבראשית רבה דריש לפי שאסורין צקהל וצעורה<sup>2</sup> כעמאים: **לתאוה** יבקש נפרד זה לוט. שניקש להפרד מאצרהם כדכתיב ויפרדו כדי למלאות תאומו צעצירה: **ובבב** תושיה יתגלע. ככל המורה יתגלע קלונו צשמי תורות צמורה שצכתז לא יבא עמוני ומואזי היינו צבתי כנסיות וצמורה שצע"פ צבתי מדרשות ששונים צסה עמוני [ומואזין] אסורין ואיסורין איסור עולם: **תבור** זינתה. אלז נכתווניה שלם שמים כדכתיב כי ראתה כי גדל שלה: ויאלו ממנה מלכים. כדכתיב צסוק רות ואלה תולדות פרץ וכו' עד ישי: ונציאים. דלאמר מר אמון ואמניה אחיס הוו ואמניה המלך מורע דוד וישעיה ואמון נציאים היו דגמירי ככל מקום שזכיר ג] (תורה) שם [אזינו] צנציאות גס אזינו נמיי היה נציא:

**שמתוך שלא לשמה בא לשמה**. וא"ת והא אמרינן בעלמא (צרכוס דף יז.) העוסק צמנזה שלא לשמה נוח לו שלא נצרה וי"ל דהתם מייירי שעוסק צמורה שלא לשמה לקפח אחרים והכא קאמר שעוסק צמורה שלא לשמה להמגדר ולקנות סם: **שמתוך שלא לשמה בא לשמה**. ואת אמרת דעצירה לשמה עדיפא ממנזה שלא לשמה ד' דיש זה עדיפא קמא: **ומאזן** אינון נשים **באהל** שרה ורבקה ורחל וראי. צשרה כתיב והנה היא צבאהל (צבראשית יח) צצצקה כתיב ויציאה יתקח אהלה שרה אמו (סס כד) צצחל ואלה כתיב וילא מאלה לאה ויצא צבאהל רחל (סס לא) ומנשים היינו ה[דכתיב נסיס]: **שבוע** בעיאות בע" סיסרא. דז' פעמים כתיב כריעה נפילה וצריצה: **והא** מתהניא מעבירה. ונהי נמי דלא קשה לו מהרג ולא תעבור כדאמרין שילהי פרק צן סורר ומורה (סנהדרין עד:) דלאסתר קרקע עולם היתה מ"מ להם מצצחה הכתוב והלא היא נהנית מן העצירה ומשני לא היתה לה הנאה דעוצמן של רשעים רעה דכתיב השמר לך מדבר עם יעקב מטוב ועד רע וצפרק מנזת חליצה (יבמות קג:) מסיק צשלמא גבי לבן דקמדכר שס דעצודת כוכבים אלף גבי יעל מאי רעה

כוכבים **אלף** גבי יעל מאי רעה **ארבעים ושתים קרבנות**. שעשה צג' המקומות ז' מוצחות וכלל מוצח ומוצח הקריצ פר ואיל הרי מ"צ קרצנות והיינו שלא לשמה דהקריצן כדי לקלל ישראל: **בת** בנו של עזראן. לאו דוקא נקט צת צנו וכן [צחלקן] (סנהדרין קה:) דלאמר צמו של עגלון לאו דוקא אלף הרצה דורות היתה אחר עגלון דלאמר פרק החולץ (יבמות מח:) מפני מה גרים מעונים צזה"ז מפני ששייח עזמן לבא תחת כנפי שכינה מאי קרא ישלם ה' פעלך ותהי משכורתך שלמה אשר צאת לחסות תחת כנפיו משמע שהיתה רות קטנה כשנתגיירה והרי יש מעגלון ועד אלצן יותר ממאתים שנה ודוק ותשכח [ואמר'] (צ"צ לא.) אלצן זה צועז ו' ואי צמו של עגלון היתה א"כ לא היתה קטנה: ארצעה

אמרן ואמצינה אחי היו ולשם שמים נכתובנה לבנות מורעו של יעקב כדכתיב כי ראתה כי גדל שלה: איני מדקאמרת גדולה עבירה לשמה ממצוה שלא לשמה ברעיה ומדקאמר שמתוך שלא לשמה בא לשמה אלמא שממילא שמתוך כן בא לעשות מצוה לשמה: ומשני אימא גדולה עבירה לשמה כמצוה שלא לשמה דתרווייהו מעלי: מנשים באהל מביורים ושם שבאוהל תבורך גם היא: שנאמר בין רגליה כרע נפל ז' אינן כריעה נפילה ושכיבה: והא מההניא מעבירה נתיי נמי ולא קשה לן תתרג ואל תעבור משום דקרקע היא ולא עברה מעשה מ"מ היאך הפסוק משבחה כיון שנהנית מעבירה: שנא' השומר לך מדבר עם יעקב מטוב עד רע. ובפרק מצות חליצה מסיק בשלמא גבי יעקב משום דמדברך שמא דע"ז אלא גבי יעל מאי רעה איכא ומשני דשדי בה זוהמא: ארבעים ושתים קרבנות ג' פעמים ד' מוכחות ופר ואיל במבזבז:

## מי שאמר פרק רביעי נזיר

**ומדינים כבריה ארמון**. צצציל שהטיל מריצה צינו וצין אצרהם כדכתיב אל נא תהי מריצה גרם לו שנפרדו זה מזה ונעשו זה כנגד זה כברחים שנועלין לארמון שאין החיזונים יכולים להיכנס צמוכו כן נעשו עמונים ומואזים א] שאין מותרין לבא צקהל ישראל כדכתיב לא יבא עמוני ומואזי: **למאז** יבקש נפרד. לדבר עצירה יבקש מי שנפרד ואיזה זה לוט שנפרד מעל אצרהם כדכתיב ויפרדו איש מעל אחיו (צבראשית ג) וסמין ליה ויסע לוט מקדס שהוא נפרד צתילה: **וככל מושיה יסגלע**. וצמושיה לא נאמר צ'כאן אלף וככל מושיה לומר לך שנמגלע קלונו צשמי תורות דמורה נקראת מושיה דכתיב הפליא ענה הגדיל מושיה (ישעיה כח) תורה שצכתז ותורה שצעל פה צמורה שצכתז צבתי כנסיות כדכתיב לא יבא עמוני ומואזי ג] צמורה שצעל פה צבתי מדרשות כדמנן עמוני ומואזי ד' כו': **יסגלע**. כמו ולפני התגלע הריצ נטוש (משלי יז) שהוא לשון גילוי דגרסינן צמסמת סנהדרין (דף ו:) קודם שנגלה לך ה[זה]ין כו': **סמר שזינפה**. ונכתווניה לשם מנזה כדי להעמיד זרע כדכתיב כי ראתה כי גדל שלה (צבראשית לח:) **ומרי זינפה** ונכתוון לשם עצירה: **ויאלו ממנה מלכים ונציאים**. מלכים מדוד ונציאים מישיעיה כדלאמר מר (סוטה י:) אמון ואמניה אחיס הוו וגמירי (נגילה טו.) כל מקום שזכיר הכתוב נציא ושם אזינו צנציאות צידוע שהוא נציא צן נציא: גדולה עצירה **לשמה**. כלומר לשם מנזה: **מקור** **לשמה** **בא לשמה**. אלמא דמנזה שלא לשמה חשיבא דלדי מנזה היא מצביאה ואת אמרת דעצירה לשמה גדולה הימנה: **אלא אימא גדולה עצירה לשמה כמנזה** **שלא לשמה**. ששתיין שוות: **דכתיב סבורך מנשים יעל ב' אשם צדי הקיני**. כלומר כאותן נשים שצינזו צנה שששו מנזות שלא לשמה וצכוין נאמר צהן אהל: **סבורך**. על שעשתה עצירה לשמה כדי להמיס כחו של אותו רשע כדי שמהי יכולה להורגו: **שרה רחל ואלה**. שחמרו לצעלין לבא אל שפחתן ולא לשם מנזה כמכווני \* אלף כדי שמתקנאות זו צו צחל צלחמות ושרה ואלה צלחמות שצע נאמר צהן אהל כדכתיבי קראים): **שצע צעילות**. צין כריעה ופילה ושכיבה אית צהו שצע צהאי קרא: **אלף טוב אמאי**. מזהר ליה שלא לדבר עמו: **אלף לאו שמע מינה טובסו רעה היא**. ומאי רעה איכא דאי מפיש צמילי צהדיה אחי לאשתצובעי

ליה צסס עצודת כוכבים שלו והמורה אמרה לא ישמע על פין (שמות כג.) וגבי יעל אשת חזר מאי רעה איכא גצה דהטיל צה אותו רשע וזהמא דלאמר מר צשעה שצא נחש ו' וכו' ישראל וכו' (יבמות קג:) **ויאלף ממנו רות**. שילה ממנה דוד שריחיו להקצ"ה צשירות וצתשצחות): **ארבעים וששים קרצנוס**. משצע מוצחות שערך צג' מקומות ועל כל אחד ואחד העלה פר ואיל שסס י"ד לכל מעמד ומעמד וג' פעמים י"ד עולין מ"צ וקרצנותיו של צלק הוו שלא לשם מנזה: **דקרייתיה מואב**. ו[משמע מאזי: **צן עמי**. צלשון נקיה הוא דלא ראתה להודיע דמאצינה נתעצרה: **אמר אל סאזרים ואל ססגר סס**. ומדלא כתיב צהו מלחמה שמע מינה דלפי צערא לא לעצידה לה. ולא עוד ו[דלפי' צבירה דקרייתיה ו[אזכ הכתוב פרסמה דכתיבי] ומשכצ את אצייה ו[וצעירה כתיבי] ומשכצ עמו: וכתה

זמרי זינפה. ומתכוון לשום עצירה (שם). והאמר רב יהודה אמר רב כו'. מדקאמר גדולה עבירה לשמה מנזה שלא לשמה. מכלל דמנזה שלא לשמה גריעתה הוא והאמר רב יהודה כו' (שם). מאן נשים שבאהל שרה רבקה רחל ואלה. שרה שנאלמ צה הנה צלאל, רבקה שנאלמ צה ויציאה יתקח אהלה, רחל ואלה שנאלמ צה וילא מאלה לאו רחל (רש"י שופטים ה כד). בין רגליה. צין ירמתיא, שגל עליה סוקרא ומתונוה כדי ליינעו (יבמות קג).

זמרי זינפה. ומתכוון לשום עצירה (שם). והאמר רב יהודה אמר רב כו'. מדקאמר גדולה עבירה לשמה מנזה שלא לשמה. מכלל דמנזה שלא לשמה גריעתה הוא והאמר רב יהודה כו' (שם). מאן נשים שבאהל שרה רבקה רחל ואלה. שרה שנאלמ צה הנה צלאל, רבקה שנאלמ צה ויציאה יתקח אהלה, רחל ואלה שנאלמ צה וילא מאלה לאו רחל (רש"י שופטים ה כד). בין רגליה. צין ירמתיא, שגל עליה סוקרא ומתונוה כדי ליינעו (יבמות קג).

**מסורת הש"ס**

א] י"ל צין ישראל לעמון קך אלתא צהריות], ה' הוריות י: א] שס ויבמות ש: ד' הוריות י: ה] מנגילה י: סוטה יז: ו] הוריות שס, ו] הוריות י: יבמות קג, ח] י"א מעצירה, ט] י"ל צן מדבר וכו"א ציבמות על נטון: י' סנהדרין קה: פסחים ג: ערכין טז: סוטה כב: מז. ע"ש הוריות י: ג] ובריות י: אלתא דלאמר י"א ע"ש וע"ע צסנהדרין קה: גס כסוטה מז. ע"ש, ג] וגיי ע"י צן צנו של צלק, ח' הוריות י: ציק חל, ו] ציק חל: הוריות יא, א] צבראשית יח שס חל, ע] צברכות ו: פ] ונש וינו, א] שס, ק] ונ"י צספרארות מישור וגס פי נטון ע"י צס' מקום שמואלן,

**הגהות הב"ח**

א] גמ' אלף צעורי צעריה ואילו וכו' לא צעריה כלל:

**גליון הש"ס**

רש"י ברה" שרה רחל ואלה כו' אלא ברי וכו'. עיי' יבמות דף קג ע"א מד"ה והא וסנהדרין דף עד ע"צ מד"ה והא:

**הגהות מהר"ב**

**רנשבורג**

א] גמ' אלף איתמא כמנזה שלא לשמה. י"צ עיי' אי"מ: ב] רש"י ד"ה דכתיב כו' אשת חזר הקני וכו'. י"צ עיי' אי"מ: ג] תוס' ד"ה ממר זינפה וכו' דגמירי ככל מקום שאזכירה מורה שמו ושם אזינו כל"ל: ד] ד"ה שמתוך וכו' דיש צה עדיפא קמא. י"צ עיי' אי"מ: ה] ד"ה ומאן וכו' ומנשים היינו דכתיב נשים. מיכת דכתיב מתקן. וי"צ ומנשים דכתיב היינו נשים צצאלה כל"ל עיי' אי"מ: ו] ד"ה צת וכו' ואי צמו של עגלון היתה כו' י"צ עיי' אי"מ:

**הגהות התוספות**

1. כמ"א מדנים. 2. מנ"ל כעמאים צעורה. 3. מיכת נמי מתקן.

**מוסף רש"י**

נפשי. ממד, שמד צו שפרס ממנו (הוריות י:.) מקריית עוז. כמו עוז, אצריס דכתיבי (ישעיה חל) אל צור מוצנחס (שם). שהטיל מדינים. צינו וצין בני ישראל כברחים שנועלים שחזיונים אינם יכולים ליכנס לפנים, וכך אין עמוני ומואזי יכולין להתערב כישראל. דכתיב לא יבא עמוני ומואזי (שם). לתאוה. של עצירה יבקש נפרד זה לרש. דכתיב ביה ויפרדו איש מעל אחיו (שם). יתגלע. כמו (משלי יח) לפני התגלע, לשון גלוי (שם). תמר זינתה. ומתכוונה לשום מנזה כדי להעמיד זרע מן האזיקים דכתיבי כי ראתה כי גדל שלה (שם).

זמרי זינפה. ומתכוון לשום עצירה (שם). והאמר רב יהודה אמר רב כו'. מדקאמר גדולה עבירה לשמה מנזה שלא לשמה. מכלל דמנזה שלא לשמה גריעתה הוא והאמר רב יהודה כו' (שם). מאן נשים שבאהל שרה רבקה רחל ואלה. שרה שנאלמ צה הנה צלאל, רבקה שנאלמ צה ויציאה יתקח אהלה, רחל ואלה שנאלמ צה וילא מאלה לאו רחל (רש"י שופטים ה כד). בין רגליה. צין ירמתיא, שגל עליה סוקרא ומתונוה כדי ליינעו (יבמות קג).

זמרי זינפה. ומתכוון לשום עצירה (שם). והאמר רב יהודה אמר רב כו'. מדקאמר גדולה עבירה לשמה מנזה שלא לשמה. מכלל דמנזה שלא לשמה גריעתה הוא והאמר רב יהודה כו' (שם). מאן נשים שבאהל שרה רבקה רחל ואלה. שרה שנאלמ צה הנה צלאל, רבקה שנאלמ צה ויציאה יתקח אהלה, רחל ואלה שנאלמ צה וילא מאלה לאו רחל (רש"י שופטים ה כד). בין רגליה. צין ירמתיא, שגל עליה סוקרא ומתונוה כדי ליינעו (יבמות קג).